

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B - 6530 Thuin (Belgique) Tél : ++32.71.59.12.38 – Fax : ++32.71.59.22.29, internet: www.fci.be

FCI HAGYOMÁNYOS STÍLUSÚ TERELŐ MUNKAVIZSGA SZABÁLYZAT (FCI HWT TS)

(kivéve Border Collie)

2018. január 1.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	3
2. ÁLTALÁNOS FELTÉTELEK	3
3. KÜLÖNLEGES FELTÉTELEK	3
4. FELADATOK	4
5. ÉRTÉKELÉS.....	6
6. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	7

Fontos megjegyezni, hogy a természetes személyekre vonatkozó feltételek mindkét nemre és azok tetszőleges számára egyaránt érvényesek.

1. BEVEZETÉS

- 1.1. Az FCI Hagyományos Stílusú Terelési Munkavizsga (HWT TS) egy olyan nemzetközi vizsga, melyet a juhok melletti használhatóságra való tulajdonságok megőrzése érdekében dolgoztak ki. Így biztosítva, hogy ezen ösztönök még sok egymást követő, nyáj mellett dolgozó terelőkutya generációkban örökítésre kerüljenek. A HWT TS szabályokat e cél érdekében dolgozták ki.
- 1.2. A HWT TS vizsga sikeres letétele ajánlott a kutya tenyésztésbe vonásához és elengedhetetlen feltétele az FCI Hagyományos Stílusú Terelőversenyeken (IHT TS) való nevezésének.
- 1.3. Azon fajták, amelyek alkalmasak a TS-ben való megmérettetésen indulni, nagyon különböző háttérrel rendelkezhetnek. Néhány fajta mezőgazdasági területek melletti mezsgyézésre (határterületek védelmére), megint mások pedig nyáj mellett közvetlen munkára szelektálódtak.
- 1.4. A TS-be mindig is bele értendő volt és lesz a gazdálkodó/juhász nyájával való napi kapcsolata. Ez az etetésüket vagy lekerítetlen területeken való legeltetésüket jelenti. Az ő juhaik nem félnek az embertől vagy a kutyától, egyszerűen tisztelik őket. A juhok megbíznak a juhászban és készséggel követik egy új legelőterületre vagy, hogy megfejjék őket.
- 1.5. A HWT TS-ben a kutyának be kell bizonyítania, hogy rendelkezik a háztáji- vagy juhászkutyává válás alaptulajdonságaival. A kutya feladata a nyáj kezelése, karámból ki- és behajtása, terelés közben való egyszerű manőverek végrehajtása valamint a nyájból kiváló egyedek visszahajtása.
- 1.6. Az FCI körültekintően választotta ki a feladatokat, melyet minden TS-ben induló kutya képes teljesíteni, figyelembe véve azokat az alapokat, ami minden terelő stílusban és fajtában közös.

2. ÁLTALÁNOS FELTÉTELEK

- 2.1. A HWT TS általános alapelvei megtalálhatók a "FCI Nemzetközi Terelőrendezvények Általános Szervezési Feltételei (NHAT – HWT – IHT)"-ben.
- 2.2. A HWT TS minden FCI tag illetve szerződéses partner számára elismert vizsga.
- 2.3. Több kutyafajta számára (Lásd. FCI Nemzetközi Terelőrendezvények Általános Szervezési Feltételei (NHAT – HWT – IHT) 1. MELLÉKLET) akik sikeresen teljesítik a HWT-t megengedett az International Beauty Champion (C.I.B.) címre való minősítés.
- 2.4. Több kutyafajta számára (Lásd. FCI Nemzetközi Terelőrendezvények Általános Szervezési Feltételei (NHAT – HWT – IHT) 1. MELLÉKLET), akik sikeresen teljesítik a HWT-t, megengedett FCI nemzetközi vagy NKSZ illetve speciális kiállításokon a munka osztályban való nevezés, e rendezvények szabályainak megfelelően.

3. KÜLÖNLEGES FELTÉTELEK

3.1. Terep és tereptárgyak

A terep és az azon lévő tereptárgyak legyenek arányban a vizsga során felhasznált juhok számával.

- 3.1.1. **Terület** – egy legalább 50 x 100 m-es terület, lehetőleg inkább nagyobb; lehet természetesen, például fákkal övezett, de egyértelműen legyen lehatárolva. Kerítés ajánlott, de a határvonal lehet természetes vagy mesterséges is. A rendezvény kezdete előtt a területnek tisztának és mesterséges akadályoktól mentesnek kell lennie. Ha már vannak ott mesterséges akadályok a bíró dönthet úgy, hogy otthagyja őket, de azokat a vizsgáztatás során nem használhatja.
- 3.1.2. **Indító karám** – legalább 24 m kerületű (formája nincs előre meghatározva, lehet ovális, négyzet vagy téglalap alakú), a rajta lévő kapu szélessége legalább 2 m legyen, ideálisan zsanéros kialakítással és működképes védelemmel a juhok vagy a kutya általi kinyitás ellen.

- 3.1.3. **Fogadó karám** – lehet a kijárat karámmal azonos is vagy egy másik helyen külön kialakított attól kisebb is.
- 3.1.4. **Útvonal** – természetes vagy színlelt útvonal az indítókarámtól a legeltetési területig, mely legalább 75 m hosszú legyen. A teljes, követendő útvonal nem lehet kevesebb 200 m-nél és több 400 m-nél.
- 3.1.5. **Jelölők** – karók vagy más elemek esetleg természetes pontok, melyek azon helyeket jelzik, ahol irányváltás (legalább 4 db), megállítási terület (legalább 4 db), legeltetési terület (legalább 4 db) vagy lehetséges tiltott terület található.
- 3.1.6. **Legeltetési terület** – legalább 80 m kerületű, négyzet vagy téglalap alakú; ajánlottan növényzettel borított, a legelés biztosításának céljából. A legeltetési terület határai jelölhetők például karókkal annak sarkain vagy az éleken homokkal, fűrészporral, szántott barázdával, stb.. Legjobb a természetes határ, mint például a kitaposott ösvény, lenyírt pászta. A legeltetési területet nem lehet bekeríteni, legfeljebb annak egy vagy két oldalát.

3.2. **A juhok száma**

- 3.2.1. Minden egyes futamhoz legalább 10 juhból álló falka kell, de ajánlott a nagyobb létszám.
- 3.2.2. A megmérettetésen induló párosok (felvezető és kutya) számát a szervezőnek kell korlátoznia a rendelkezésre álló juhok száma és az állatvédelmi előírások követelményeinek figyelembevételével.

3.3. **Idő**

- 3.3.1. Az időmérés akkor kezdődik, amikor a felvezető nyitási szándékkal megérinti a kaput és lezárul, amint behajtás után bezárja azt.
- 3.3.2. A bíró dönti el, majd közli a pályabejárás során mennyi időt ad a pálya teljesítésére, mely azonos lesz az összes kutya számára.

4. **FELADATOK**

4.1. **Nyáj feletti felügyelet feladatai**

4.1.1. **Kihajtás**

Cél: A kutya kihajtja a falkát az indító karámból nyugodtan, stressz mentesen.

Leírás: A feladat a TS gyakorlat azon tényén alapul, hogy a juhok ismerik a kutyát és a juhászt. Mivel egy vizsga alkalmával ez általában nincs így, először meg kell ismerkedniük. Ezért a felvezető először a karám körül vezeti a kutyát és bemutatja a juhoknak a karámon kívülről.

Az időmérés akkor indul, amikor a felvezető nyitási szándékkal megérinti a kaput. A felvezetőnek kutyájával együtt be kell lépnie a karámba, hogy felmérje a juhok viselkedését és bemutassa őket kutyájának, a karámon belül.

Ezt követően a felvezető a kutyát a kapu közelébe helyezi, hogy megakadályozza a juhok kijutását. Azután a felvezető kinyitja a kaput és a kutya kihajtja a juhokat a karámból. A felvezető és a kutya felveszi (megállítja) a nyáját a karámon kívül majd a felvezető becsukja a kaput, ezalatt a kutya őrzi a nyáját. A feladat végrehajtása akkor ér véget, amikor a felvezető a nyáj megindítására küldi kutyáját.

Súlyos hibák: A kutya sürgeti a juhokat vagy üldözi és széthajtja őket. Túl gyors kihajtás vagy ha a már kihajtott juhok visszafutnak a karámba.

4.1.2. **Megállítás**

Cél: A nyáját a legelőre hajtás útvonalán és visszafelé néha meg kell állítani, például forgalmas keresztútnál, a feladat a megállítást és a megvédendő megállítási vonalat egyaránt tartalmazza.

Leírás: A nyájat a kutya aktív munkájával a lehatárolt területen belül kell megállítani, miután megállt a falka, a kutyának védenie kell a megállítási vonalat. Amint a nyáj lenyugodott a felvezető a megállítási vonalhoz megy, körülnéz, azt tettetve mintha egy valós keresztúton haladna át.

Súlyos hibák: Ha a kutya vagy a nyáj átlépi a menetirány szerint elől lévő megállítási helyet jelző, vonalat. Ha a kutya nem vett részt a nyáj megállításban vagy a megállítás túl korán történt.

4.1.3. Legeltetés

Cél: Juhok legeltetése egy másik területen. Lenyugtatni és legelésre (vagy evésre) bírni a juhokat nagyon fontos feladat. A juhokat nem szabad zavarni és idegesíteni, annak érdekében, hogy nyugodtan ehessenek. Fontos azonban, hogy a legeltetési terület határain kívül nem legelhetnek.

Leírás: Miután a juhokat a legelési területre hajtották (lehetőleg annak közepére), a felvezető elhagyhatja, de a kutyának kötelező kimennie a legeltetési területről. A juhoknak legelésbe (vagy evésbe) kéne kezdeniük. Legalábbis le kell nyugodniuk, ha nem akarnak enni. A felvezető és a kutya dolga megvigyázni a falkát a lehatárolt területen belül; ha egy juh elhagyja a területet, a kutya dolga visszahozni azt. A határok védelmének stílusa kutyafajtától függően eltérő lehet. Fontos, hogy a kutya megfigyelje a juhokat és belső indíttatásból tartsa őket a lehatárolt területen belül.

Mielőtt a nyáj elhagyná a legelő területet és folytatná útvonalát egy ideig legelnie kell. A bíró jelet ad, ha a felvezető utasíthatja a kutyáját, hogy a legelő elhagyására megindítsa a nyájat.

Súlyos hibák: A juhok elhagyják a kijelölt területet, mert a kutya nem volt képes megőrizni őket; vagy éppen a kutya hajtja el őket.

4.1.4. Behajtás

Cél: A nyáj pihenő helyére, karámba hajtása, nyugodt, sérüléseket elkerülő módon, a juhok nem térhetnek vissza túl gyorsan a karámba; a kapuban való tülekedés nem kívánatos.

Leírás: A felvezető utasításai alapján a kutya aktív munkájával kell végrehajtani, nyugodtan és kapkodás nélkül. A karám közelében a kutyának a nyájat meg kell állítania és ott tartania, amíg a juhász kinyitja a kaput. Amint minden juh bement a karámba a felvezető bezárja a kaput, addig a kutya biztosítja a kijárat védelmét. A kapu zárása a vizsga és egyben az időmérés befejezését jelenti.

Súlyos hibák: A kutya nem képes megtartani a nyájat, vagy behajtani őket, vagy a már behajtott juh ismét kiszalad.

4.2. Terelési és viselkedési feladatok

4.2.1. Terelés

Cél: A legelő terület felé és visszavezető úton a kutyának be kell mutatnia, hogy képes a felügyelete alatt tartani a nyájat, így az halad, irányt vált és nyugodtan, finoman és idegeskedés nélkül követi a kijelölt útvonalat.

Leírás: A nyáj felvétele és a felvezető felé hajtása nyugodtan és idegesség nélkül. A kutyának nyugodtan, megszakítás nélküli módon kell követnie a falkát. A bírónak 4 helyet kell kijelölnie irányváltás célból (egy karó, fa, kerítés külső sarka, stb.), ahol el kell haladni a valós vagy színlelt útvonalon.

A kutyának olyan távolságérzéssel kell dolgoznia, hogy a juhokat ne tolja fölöslegesen. A nyáj körüli mozgásnak nyugodtnak kell lennie, hogy az a meghatározott irányba folyamatosan haladjon, megóvva őket attól, hogy a felvezető körül tolongjanak vagy éppen ellenkezőleg túl messzire legyenek tőle.

Súlyos hibák: A kutya elveszti irányítását a nyáj fölött, ha kutya nem képes hatást gyakorolni a nyájra, vagy egy juh levágja az utat. A kutya elhajtja a juhokat vagy üldözi és széthajtja őket.

4.3. Viselkedés

Cél: A bíró értékeli a kutya gyakorlati aktivitását, gyengédségét és együttműködését a felvezetővel a feladatok végrehajtása során, a vizsga elejétől a végéig. A kutyának önállóan is cselekednie kell nem csak parancsokra engedelmeskednie. A felvezetővel való jó együttműködés visszatükröződik, ahogyan a kutya a kiadott parancsokra reagál.

Leírás: A bíró elsődlegesen a kutya terelő adottságait értékeli, ami szembetűnik a fajtára jellemző munka stílusából. A bíró értékeli a kutya erejét, az egyensúlyi pont megérzését, a kezdeményezőkézségét és munkavágyát. Amennyi rossz tulajdonság tapasztalható annyi pontot veszít a kutya a munkájára. Ha a kutya nem mutat önindíttatásból eredő aktivitást, nehéz arra ösztökélni, hogy jól szerepeljen.

A kiadott utasításoknak megkülönböztethető hatást kell gyakorolniuk a kutya viselkedésére, nyugodtan és meggyőzően kell kiadni őket. A bírónak tekintettel kell lennie a bonyolultabb helyzetekre és „nehezen kezelhető” juhok esetére is illetve pozitívan kell értékelnie, ahogy a felvezető és kutyája megoldja azokat.

Súlyos hibák: A kutya nem engedelmeskedik a parancsoknak. A kutya alacsony érdeklődése a juhok iránt.

Kizáró hibák: A kutya fogja vagy harapja a juhokot.

5. ÉRTÉKELÉS

5.1. Értékelési pontszámok

5.1.1. A bíró dönti el, hogy egy-egy feladat értékelésénél mennyi pontot von le (akár mindet levonhatja feladatonként).

5.1.2. A bíró csak egész számokat vonhat le az értékelésnél (nem lehet fél vagy kevesebb).

5.1.3. Bírói pontozótábla:

Feladat neve	Pontok
<u>Nyáj feletti felügyelet feladatai:</u>	
Kihajtás	15
Behajtás	5
Megállítás	15
Legeltetés	20
<u>Terelési és viselkedési feladatok:</u>	
Terelés	30
Viselkedés	15
Összesen:	100

5.2. Minősítések

Értékelés	Rövidítés	Pontozás
Kitűnő	K (EXC)	90 - 100 pont
Nagyon Jó	NJ (VG)	80 - 89 pont
Jó	J (G)	70 - 79 pont
Megfelelt	M (SAT)	60 - 69 pont
Nem Felelt Meg	NFM (NP)	< 60 pont
Nem Szerzett pontot	NSzP (NPA)	nincs pont
Feladva	F (RET)	nincs pont
Kizárva	KIZ (DIS)	nincs pont

6. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

- 6.2. Jelen szabályzat teljes mértékben kiváltja a 2009. április 1-től hatályos korábbi szabályzatot.
- 6.3. Jelen szabályokat az FCI Terelőkutyás Bizottságának 2017. április 20-23-án Interlakenben (Svájc) tartott ülése fogadta el.
- 6.4. Jelen szabályokat az FCI Általános Bizottsága a 2017. augusztusi kievi ülésén hagyta jóvá.
Hatályos: 2018. január 1-től.
- 6.5. Fordítási ellentmondás esetén az Angol szöveg tekintendő eredetinek.

1. MELLÉKLET: FCI TERELŐRENDEZVÉNYEKRE NEVEZHETŐ TERELŐ KUTYAFAJTÁK LISTÁJA, MELYEK JOGOSULTAK CACITR VAGY RESERVE CACITR CÍM ELÉRÉSÉRE (Lásd. **FCI Nemzetközi Terelőrendezvények Szervezésének Általános Feltételei (NHAT-HWT-IHT)**)

2. MELLÉKLET: AJÁNLOTT BÍRÁLATI LAP "HWT"

A 2018. március 17-18-án Prágában tartott FCI Terelőszabályzati szemináriumon ismertetett hibák javításának illetve az ott elhangzott megjegyzések jelzése a szövegben: *Példa*

Fordította és javította: Keve Gábor

2018. április 12-25 közötti vitát követően egyetlen és hivatalos fordításnak elfogadta a MEOESZ Terelő Sportbizottság és Terelő Bírói Testület Budapesten tartott 2018. április 28-i ülése.

2. MELLÉKLET: AJÁNLOTT BÍRÁLATI LAP "FCI HWT TS"

 SCORE CARD HWT TS / HWT TS Bírálati lap				Catalogue No	
				Start No	
Event/Rendezvény		Place/Helyszín		Date/Dátum	
Dog name/Kutya neve				Born/Született	
Pedigree No/Származási lap száma		Chip/Mikrochip száma		Sex/Ivara	
Owner/Tulajdonos				Breed/Fajta	
Handler/Felvezető				No/FCI kártyaszám	
Exercises/ Feladatok	Max/ Adható	Minus/ Levonás	Score/ Pontszám	Max. time min/Max idő percben	Time/Idő
Pen/Kihajtás	15			Guarding exercises/Nyáj feletti felügyelet feladatai	
Stop/Megállítás	15				
Graze/Legeltetés	20				
Re-Pen/Behajtás	5				
Moving/Terelés	30			Conduct exercises and behaviour/Terelési és viselkedési feladatok	
Behaviour/ Viselkedés	15			Evaluation/Értékelés	
Points total/ Összes pont	100				
Judge, No name,signature/Bíró száma, neve, aláírása				Clarification/Szervezői ellenjegyzés	